

't Zwaalfje

Nieuwsbrief Vogelwerkgroep Berkelland

Borculo - Eibergen - Neede - Ruurlo

Familie Gronte Bonte Spechten
Foto: Benno Stortelder

Najaar 2024, jaargang 13, nummer 2

In dit nummer onder meer aandacht voor:

Anton Meenink inspireert de jeugd
Foto: Marjon Hoen

In memoriam Anton Meenink,
pagina 4

Boerenzwaluw
Foto: Marjon Hoen

Lezing Boerenzwaluwen door
Bennie van den Brink, pagina 10

Fietsgroep
Foto: Marjon Hoen

Jubileum Vogelwerkgroep,
pagina 12

Deze Boompieper is gespot in het natuurgebied de Oranjezon op Walcheren en gefotografeerd door Benno Stortelder.

Waar vindt u ons op internet

Meer informatie, verslagen van inventarisaties, excursies, een overzicht van werkgroepen etc., vindt u op onze website:

www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Voor waarnemingen in de gemeente Berkelland: kijk op de website:

www.vwgberkelland.waarneming.nl

Wij hebben ook een eigen Facebook pagina!

Bestuur Vogelwerkgroep Berkelland

Voorzitter

Henk Leevers, Oude Eibergseweg 13, 7273 PJ Haarlo

tel: 0545-261531 henkenjantine@hotmail.com

Secretaris

Sonja Grooters, Hengeler 58, 7161 ET Neede

tel: 0545 - 292 582 sonjaenhans@hotmail.com

Penningmeester

Dick van den Beld, Borculoseweg 35, 7273 SJ Haarlo

tel: 0545 261 369 dvandenbeld53@gmail.com

Bankrekening: NL48RBRB.085.01.05.714 t.n.v.

VWG Berkelland te Ruurlo

Lid

Marjon Hoen, Kieftendijk 3, 7161 RL Neede

tel: 06 55 712 851 info@marjonhoen.nl

Algemeen mail-adres

E-mail: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

De redactie van deze uitgave is verzorgd door Cees van Beinum, Marjon Hoen en Jos Korenromp

Nog een Boompieper; deze foto is gemaakt in het Haaksbergerveen door Willie Smeenk.

Zomertortel
Foto: Benno Stortelder

Inhoudsopgave

Vernatting en diversiteit: Van de voorzitter Henk Leevers	3
Im memoriam Anton Meenink Sonja Grooters	4
Torenavalken ringen Joost Bus	6
Publieksexkursie Henk Leevers	7
Lezing Bennie van den Brink Marjon Hoen	8
Korte excursie Zwillbrock Willie Smeenk	9
24 uurs telling Marina Pruijssers	10
Jubileum Vogelwerkgroep Henk Leevers	12
Een verrassende ontmoeting: Dodaars Marjon Hoen	13
Kennismaking in vogelvlucht Sandra Reinderink	14
Topdagen waarnemingen van de vogeltrek Marina Pruijssers	15
Activiteiten en ledenavonden	16

Lepelaars
Foto: Willie Smeenk

Vernatting en diversiteit

Waarschijnlijk ben ik niet de enige, die zich soms ergert aan onkunde en onwetendheid. Vandaag was het een raadslid uit Haaksbergen, die breed uit de doeken doet dat vernatting van het Haaksbergerveen een groot probleem gaat vormen. In stilstaande plasjes komen massaal insecten tot ontwikkeling en daar zitten natuurlijk koortsmuggen bij en tijgermuggen, die kunnen zorgen voor ziektes. Ook de huizen worden minder waard, want door de vernatting ontstaat er water- en schimmeloverlast. Kortom alleen maar ellende en dus stoppen met die waanzin. Of het College maar meteen wil verbieden, hoewel die daar niet over gaat, maar de Provincie.

Om natuur te herstellen zullen we maatregelen moeten nemen en voor veengebieden moeten we zorgen, dat het veen voldoende water heeft. Veel veengronden hadden veel te weinig water, dat mede wordt veroorzaakt door de vele ontwatering ten behoeve van met name de landbouw.

En ja herstel zorgt voor meer plasjes en poeltjes en ook meer insecten. Gelukkig maar is mijn reactie, want het is VOEDSEL voor veel dieren waaronder vogels. Insecten zijn noodzakelijk om nog wat vogels in de toekomst over te houden, die hierop aangewezen zijn. We willen graag wat biodiversiteit ook in het Haaksbergerveen. Door de vernatting krijgen diverse soorten nu juist een kans om jongen groot te brengen: veel voedsel en

predatoren zoals vos kunnen moeilijk het veen in. De komst van de Kraanvogels is daar een goed voorbeeld van. Niet alleen in Haaksbergen, maar op meerdere plekken in Nederland. Ook een aantal zangvogels profiteert zoals Blauwborst en Boomleeuwerik. Blijkbaar gaat dit allemaal voorbij aan het waarnemingsvermogen van dit raadslid. Hij ziet alleen maar overlast en het verbaast me overigens een beetje dat hij de Grauwe Ganzen niet noemt, die toch redelijk luid en in groten getale aanwezig zijn. Ze hebben door de hogere waterstanden een prima broedplek voor hun jongen en eieren, waar nauwelijks predatoren bij kunnen komen. Voedsel genoeg voor de jongen en later gaan ze massaal op de weilanden foerageren. Daar hebben we inmiddels voerakkers voor ze aangelegd in de vorm van weilanden met Engels raaigras. Om voldoende verse sprietten te hebben, maaien we ze ook nog minstens zes keer per jaar. Een rijke dis met veel eiwitten voor de Ganzen en natuurlijk ook voor de koeien. Maar het is nog erger dan ik dacht: de meerderheid van de gemeenteraad van Haaksbergen heeft zijn motie ondersteund. De vrees was dat het gehele gebied blank komt te staan en daarom moet er gestopt worden. Ook op gemeentelijk niveau is blijkbaar angst voldoende om op de rem te trappen. Jammer dat ze dat decennia geleden niet hebben gedaan bij de ontwatering van het veen en de omliggende gebieden.

Henk Leevers

Veel mensen binnen de Vogelwerkgroep hebben Anton gekend, met name in relatie tot de Kerkuilen. Het beschermen van de Kerkuil was een missie van hem, waarin hij zeker is geslaagd. In 1979 telde Nederland 100 broedparen, nu telt de gemeente Berkelland alleen al 48 broedparen in 2023! We kunnen met zekerheid stellen dat Anton met zijn passie voor de Kerkuil en zijn gedrevenheid om ook anderen hiervoor enthousiast te maken daar zeker aan bijgedragen heeft!

In memoriam Anton Meenink

28 augustus 1936 - 25 september 2024

Naast de liefde voor Kerkuilen hield hij zich ook bezig met Bosuilen, Steenuilen, Torenvalken, zwaluwen, zangvogels en was hij actief op het vogelringstation Schiermonnikoog. Hij had contact op landelijk niveau met het Vogeltrekstation Arnhem, SOVON, Vogelbescherming, de kerkuilenwerkgroep Nederland en Stone (Steenuilwerkgroep Nederland). Ook had hij veel contacten met de omringende Vogelwerkgroepen, zoals Vogelwerkgroep Zuid Oost Achterhoek, en Noordwest-Achterhoek. Hij heeft ontelbaar veel mensen enthousiast gemaakt en vele hebben met hem meegelopen als aspirant ringer.

Als ik aan Anton denk, zie ik zijn kamertje waar hij uren achter de computer zat, weer voor me: trap op en daar stond zijn computer. En langs de muur stonden mappen en mappen met ringnummers, de complete ringadministratie van de Kerkuilen, Steenuil, Bosuilen, Torenvalken en zangvogeltjes. Hij heeft me geleerd hoe hij al die gegevens bijhield in Acces: ringdatum, ringplaats, terugvangsten en wat al niet meer. Verder stonden er allerlei boeken over Steenuilen, Kerkuilen, eieren en Engelstalige studieboeken over de leeftijdsbepaling aan de hand van de vleugellengte, de volgorde van de groei van de pennen en nog veel meer. Het ging mij boven de pet!

Ook herinner ik me gezellige gesprekken, samen met zijn vrouw Henny, altijd even tijd voor een kopje koffie binnen of in de tuin, waar de voederplank goed gevuld was en menig Koolmeesje met een ringetje rondvloog.

Anton Meenink heeft, samen met een paar anderen in 1974 de Vogelwerkgroep Neede opgericht. Wij, Hans en ik, werden lid in 1997. Vogelwerkgroep Neede had toen niet veel echt actieve leden, maar Anton was ook in die jaren actief. Anton heeft ons veel geleerd op het gebied van vogels. Ik ben eens in mijn computer gedoken en zo kwamen er weer veel herinneringen naar boven. In 2001 werden er weer notulen gemaakt, nadat de Vogelwerkgroep Neede wat stil had gelegen. Anton was toen de voorzitter, in 2005 trad hij af als voorzitter van Vogelwerkgroep Neede. Vanaf 2001 werd er elk half jaar een Uultje uitgegeven, door die artikelen weer eens te lezen, kwamen er een aantal herinneringen boven die ik hier graag wil vermelden.

Controle nestkast Kerkuil

Rond 2000 ging Hans vaak samen met Anton op pad. Anton reed, hij had de ladder en die moest op speciale wijze op de dakdragers worden vastgeknoopt. Eenmaal op het erf aangekomen, maakte Anton altijd eerst even een praatje met de bewoners en daarna werd de kast gecontroleerd. Bij de Kerkuilen werd het invlieggat dichtgehouden met een plankje op een telescoopstok en dan kon Hans bij de kast klimmen, zodat de uil niet wegvloog. Anton nam de tijd voor de bewoners, wist wie er woonden en informeerde altijd naar de gezondheid van de mensen. Tijdens het ringen vertelde hij ook graag allerlei wetenswaardigheden over de Kerkuil, zoals de leeftijd van de jongen, de reden waarom de Kerkuil geruisloos kan vliegen en liet hij de gehooropening zien.

Roeken

Anton telde ook altijd de roekennesten, samen met Hans Groot Landeweer. Met name op de oude begraafplaats aan de Haaksbergseweg zitten veel Roeken. In 2003 werd dat een ware strijd. Men vond dat deze Roeken verjaagd moesten worden naar het buitengebied. Anton was hier faliekant op tegen, want de Roeken waren niet voor niets naar het dorp getrokken: daar hadden ze rust en waren ze betrekkelijk veilig. In het buitengebied zouden ze vogelvrij zijn. Er werden brieven geschreven naar Burgemeester en wethouders van de gemeente Neede ivm snoeiwerkzaamheden waar geen vergunning voor aangevraagd was. Dit liep allemaal behoorlijk hoog op, zelfs de radio maakte hier ter plekke verslag van. Ik weet nog dat ik daar samen met Anton 's morgens vroeg stond, waarbij Anton weloverwogen zijn woorden koos om niemand tegen zich in het harnas te jagen. De boeren zaten namelijk ook niet op een roekenkolonie te wachten!

Wespendief

In 2004 was er in het Needse Achterveld een uniek broedgeval: een Wespendief. In het Needse Achterveld, bij de ingang tegenover loonbedrijf Wissink zat het nest in een den langs het pad, vrij onopvallend. De verse bladeren aan de rand van het nest gaven aan dat het bewoond was. Hemmie is bij het nest geklommen en trof daar een net uitgekomen jong aan en een ei. Anton zorgde dat alles keurig werd genoteerd en werd doorgegeven.

Kerkuil

In 2004 heeft Anton de familie Ten Dam van Erve Teesselink in Rietmolen verblijd met een kerkuilaart: op deze boerderij kwamen al 25 jaar Kerkuilen tot broeden. Anton vertelde destijds: 'De Kerkuil zweefde eind jaren zeventig in dit

land op het randje van uitsterven. Met een lantaarntje zochten vogelwerkgroepen naar de laatste exemplaren, en vonden ze uiteindelijk in Neede. Omdat we hier zoiets zeldzaams hadden, kregen we het advies om nestkasten op te hangen. Het was knokken in die tijd.

Natuurbescherming was toen nog een ander verhaal.' In '77 hing de vogelwerkgroep een kast op en het volgende broedseizoen, in 1978, zat er een koppeltje kerkuilen in. Eén kuiken was het resultaat. Het eerste van een lange reeks.

Zwaluwen

In 2008 werd het feit gevierd dat er inmiddels 10 jaar zwaluwenonderzoek plaatsvond. Ook Anton had een gebied voor zijn rekening, blok N5 - 't Vlear. Bij 'Wielens' was een kolonie Huiszwaluwen aanwezig. Om deze kolonie te ondersteunen werden er kunstnesten gemaakt en opgehangen. Anton was altijd aanwezig bij het zwaluwenoverleg Neede - Borculo, later werd dit uitgebreid naar heel Berkelland. Hij was betrokken bij de aanleg van poeltjes, waar klei neergelegd werd zodat zwaluwen hun nesten konden bouwen en later bij het ringen van de jonge zwaluwen.

Nestkasten zangvogels

Vanaf 1974 was Anton samen met Gerrit Huurman coördinator van de nestkastjes. In Neede hingen zo'n 200 nestkastjes die gecontroleerd werden op broedsels, eieren en jongen werden geteld. Ik ben menigmaal met hem meegelopen en zo heeft hij mij geleerd hoe ik de vogels het best kon vasthouden om een eventuele ring af te kunnen lezen en hoe een en ander aan de hand van codes genoteerd moest worden. In ons eigen bos hing behalve nestkastjes voor Pimpel- Koolmezen, Bonte Vliegenvangers en Boomklevers ook een nestkast voor een Bosuil. De jongen werden door Anton geringd. Op de foto (linker pagina) zie je Anton met een 13 jaar oude Bosuil die bij ons in de kast zat.

Onderscheidingen

In 2005 werd Anton benoemd tot erelid van Vogelwerkgroep Neede. In 2008 werd aan Anton door burgemeester Bloemen de Koninklijke Onderscheiding uitgereikt en is hij benoemd tot lid in de orde van Oranje Nassau. In 2020 ontving Anton een oorkonde van de Vogelwerkgroep Berkelland voor zijn werk van meer dan 45 jaar als ringer en administrateur van alle ringen.

Ik heb geprobeerd een beeld te schetsen zoals ik Anton heb gekend. Hij was een man met enorm veel contacten, ieder zal zijn eigen herinneringen hebben aan Anton.

We verliezen in hem een man met veel kennis over en passie voor vogels, in het bijzonder de Kerkuil, maar daarnaast iemand die altijd warme belangstelling toonde voor zijn medemens.

Sonja Grooters

Torenvalken ringen op camping Schoneveld te Ruurlo

Medio 2023 heeft camping Schoneveld aan de Barchemseweg in Ruurlo een aantal broedkasten geplaatst rond en op hun kampeerterrein. Deze camping is natuurvriendelijk, met veel aandacht voor de biodiversiteit. Dat zie je direct aan de inrichting van het terrein; de kampeerveldjes zijn mooi strak gemaaid en worden omzoomd door rijkbloeiende kruidenvegetaties en de aanplant van bomen en houtsingels is nagenoeg allemaal inheems.

De kasten voor Bosuil, Steenuil, Kerkuil en Torenvalk verspreid over de camping, zijn daar dus een prachtige aanvulling op. In het najaar van 2023 heb ik de camping-eigenaar Willem Huitema benaderd om hem te adviseren m.b.t. het verplaatsen van een 2-tal, ongelukkig geplaatste kasten (BU en SU), en te vragen of wij de kasten mochten monitoren. Daar stond hij gelukkig voor open en het idee om daar direct een projectje natuureducatie voor de camping-gasten van te maken was snel geboren.

Direct het eerste broedseizoen was er al succes! Bosuil en Torenvalk hebben dit jaar al gebruik gemaakt van de kasten en hadden respectievelijk 2 en 5 jongen. De Kerkuil is wel regelmatig aanwezig in de kapschuur waar de kerkuilenkast hangt, maar nog geen broedsel. We blijven deze kast nog een aantal keren controleren deze zomermaanden op eventueel een laat broedsel. De steenuilenkast is dit jaar gebruikt door Spreeuwen. 19 april hebben wij, onder belangstelling van enkele familieleden, de 2 jonge Bosuilen kunnen ringen. Ze zijn groot geworden in een kast die eigenlijk uiterst ongelukkig hangt voor een Bosuil; in jong geplant bosplantsoen, hoog aan een paal.

Ringen 5 jonge Torenvalken

Het verloop van dit broedsel was bijzonder. Bij een eerste controle met camera zagen wij op 29 maart een eerste ei. Op 17 april, dus 2,5 week later, zagen wij een 2e ei. Bij de derde controle op 15 mei troffen we 5 eieren aan terwijl wij eigenlijk al jongen hadden verwacht. Op 5 juni, dus precies 21 dagen later, zagen wij 5 jongen, al net groot genoeg om te ringen. Tijdens het ringen op 8 juni bleken ze circa 19 dagen oud. Het is bekend dat het vrouwtje pas begint met broeden als het laatste, of een na laatste, ei is gelegd, maar dat daar zo'n lange tijd overheen kon gaan lijkt onwaarschijnlijk. Zou het eerste ei verloren zijn gegaan en is er in april opnieuw begonnen met eileg?

Zoals vorig najaar afgesproken, hebben we de jongen geringd onder grote belangstelling van gasten op de camping. Zo'n 10-15 kinderen en ca. 30 volwassenen bleken geïnteresseerd in wat er ging gebeuren. Terwijl Peter te Morsche, met hulp van Jan Hissink het ringwerk uitvoerde, had ik de gelegenheid om uitleg te geven over onze uilenwerkgroep als onderdeel van VWG Berkelland. Wat het doel is van het ringen, de leefwijze, het voedsel en het broedsel van de Torenvalk, leeftijd bepalen aan de hand van het opmeten van de vleugellengte etc. Er kwamen veel vragen, die Peter en ik tijdens het ringwerk hebben beantwoord. Na 3 kwartier zaten de jongen weer geringd in de kast. Een zeer leuke bijeenkomst met een mooie resultaat. Erg leuk om de liefde voor de natuur, vogels in het bijzonder, over te brengen op jong én oud.

Joost Bus

Coördinator uilenwerkgroep Ruurlo

*Drassig Needse Achterveld
Foto: Marjon Hoen*

*Kievit
Foto: Marjon Hoen*

Publieksexcursie 12 mei 2024

Onze jaarlijkse publieksexcursie werkt nog steeds als een magneet op deelnemers. De aanmelding via Vogelbescherming is meestal snel volgeboekt en deelnemers komen o.a. uit Bunnik, Delden, Enschede en Hengelo. Ook via lokale media zoals TC Tubantia was er aandacht voor vogels spotten in het Needse Achterveld. Daar kwamen diverse deelnemers op af uit onze regio en voeg daar ook enkele leden van onze VWG aan toe en we hebben bijna 40 personen. De parkeerplaats aan de Visschemorsdijk stond dus helemaal vol om 6.30 uur. Deelnemers krijgen zoals gewoonlijk wat PR materiaal en wellicht komen er nog enkele leden bij. In ieder geval iemand, die zich graag wil aansluiten bij de uilenwerkgroep.

*Geelgors
Foto: Benno Stortelder*

*Jonge Appelvink
Foto: Benno Stortelder*

De excursie in deze tijd van het jaar is natuurlijk vol vogelzang. Onze gidsen Cees van Beinum, Jaap de Jong, Marina Pruyzers en Henk Leever gingen in vier groepjes verdeeld het gebied in. In het eerste stuk horen we vooral veel vogels en soms zien we ze ook, zoals de Appelvink die zich hoog in de boom een tijdje goed liet zien. Het was overigens in het broekbos nog zo nat, dat het pad niet gevolgd kon worden. Mede door het vele water hoorden we en zagen we ook de Fitis veelvuldig. De grote weide bij de Buursebeek met zicht op de brug aan de Oude Deldenseweg is ook een mooi punt om wat langer te kijken. De Grutto's die er donderdag nog waren, zijn vertrokken maar Kievit en Tureluur zijn er wel.

Vervolgens via de paden richting heide en daar kunnen we diverse soorten goed zien in topjes van de enkele boompjes en bomen die er staan. Deze keer zeer actieve Grasmusen en natuurlijk ook Boompiepers, die een enkele keer hun parachute vlucht demonstreerden. De Roodborsttapuit heeft zich een enkele keer laten zien en de Boomleeuwerik was ook aanwezig. Een Geelgors van zeer nabij te zien is voor de deelnemers natuurlijk ook leuk. Alleen waar is die andere gele vogel? De Wielewaal: niet gezien of gehoord. Alleen de groep van Marina heeft deze kunnen waarnemen door toch met een omweggetje bij het broekbos en beek vogels te kunnen spotten. En daar was ie toch: "onze Wielewaal", want zonder deze soort is de publieksexcursie niet compleet. Geslaagd was de excursie zeker en met 59 waren het er 6 soorten minder dan vorig jaar.

Tekst Henk Leever

Openbare lezing over Boerenzwaluwen door Bennie van den Brink

Liefhebbers van Boerenzwaluwen waren ruimschoots aanwezig tijdens de lezing van Bennie van den Brink op dinsdag 9 april bij de Melktap.

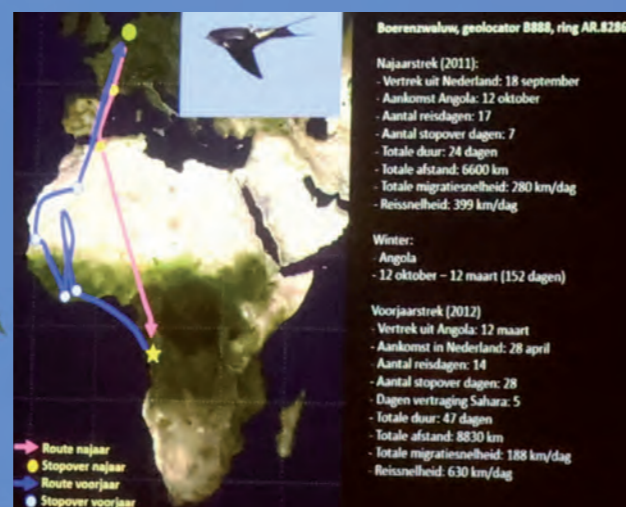
Bennie van den Brink groeide op tussen de Boerenzwaluwen op de boerderij. Hij heeft als vrijwillig onderzoeker al meer dan 30 jaar steeds meer kennis over het leven van de Boerenzwaluw boven water weten te krijgen. Hij heeft meerdere projecten opgezet in Nederland maar ook in Botswana en Zambia. Hij is altijd op zoek naar de slaapplekken van de Boerenzwaluwen om onderzoek te doen naar hun verblijf en overleving daar.

Bennie hield een levendig verhaal over alle belevenissen in Botswana, Congo en Angola. Over hun zoektochten naar Boerenzwaluwen in die gebieden, maar hij had ook veel info over deze vogeltjes. Zelf was ik onder de indruk welke afstanden deze beestjes afleggen. Zowel hier in Nederland als in Afrika zijn ze plaatstrouw. De mannetjes zijn vaak als eerste op hun broedplek terug, de vrouwtjes komen iets later. Ze hebben in het voorjaar een reis van meer 8800 km achter de rug. Op de terug weg naar ons land vliegen ze eerst westwaarts om wat op te vetten. (Zie plaatje hieronder). Als ze in een Sahara storm terecht komen dan vliegen ze terug en dan langs de kust naar het noorden.

Als ik nu in het voorjaar in de paardenstal zo'n snel rakkertje zie vliegen dan denk ik: 'Wow jij hebt een hele reis achter de rug, welkom thuis!' Als je bedenkt dat Boerenzwaluwen gemiddeld tussen de 5 en 9 jaar worden dan maken ze heel wat kilometers in hun leventje.

Ook was ik onder de indruk van de zoektochten naar de Boerenzwaluwen in Afrika. In de beginfase had het team van Bennie veel moeite om ze traceren. Weten dat ze er overwinteren maar waar? Slechte wegen, kleine dorpjes en op zoek naar water en riet. De schemer is in Afrika kort, binnen een half uur is het donker. Er werden wel Afrikaanse vogels, krokodillen, olifanten en agressieve nijlpaarden gespot. Op de grens bij Congo moest er zelfs een bewaker mee. Daar werden uiteindelijk Boerenzwaluwen gespot. De netten werden opgezet, de lieslaarzen liepen vol water, maar daar kwamen 100.000 Boerenzwaluwen overnachten. Drie jaar lang hebben ze daar de vogeltjes gevangen en geringd voor onderzoek om meer kennis te krijgen over de Boerenzwaluw. Het was één van de succesverhalen die avond.

Tekst en foto's: Marjon Hoen

Vrouwtje
Gekraagde
Roodstaart

Dodaars

Korte excursie Zwillbrock op 13 juni

Om 8 uur waren we met zes personen op de afgesproken plaats bij de parkeerplaats. Achter deze parkeerplaats ligt een berkenbos dat nu nog helemaal onder water stond. Dit water was helemaal bedekt met een laagje stuifmeel.

Hierop hadden we gelijk al enkele mooie waarnemingen, zoals Meerkoet, Waterhoen en Dodaars. Alle drie met heel kleine jongen. Vanuit de hut bij het gebouwtje heb je goed uitzicht op het eiland, maar we zagen daar maar enkele Flamingo's. Dit komt door het opgeschoten riet waardoor de broedende vogels niet te zien zijn. Vlak voor de hut waren ook weer Meerkoeten, Waterhoenders en Dodaars met jong spul.

De Chileense Flamingo ZV41 geboren in 2006 liet zich goed zien, met op de achtergrond Kokmeeuwen en verschillende Zwartkopmeeuwen. Het hele eiland is omringd met schrikdraad waar bij een normale waterstand stroom op staat. Maar dat zal nu niet kunnen omdat de paaltjes bijna geheel onderwater staan. Op de paaltjes zaten wel enkele Kleine Mantelmeeuwen. Zilvermeeuwen willen hier ook wel eens broeden. Soms proberen ze de eieren van de Kokmeeuwen te roven. Door de vogelgriep waren er nu maar erg weinig Kokmeeuwen. Volgens een telling nog maar duizend paren. In de hoogtijdagen toen ze nog konden foerageren op de vuilnisbelten waren dat er 15 duizend, maar dat is de laatste jaren teruggelopen tot 4 tot 6 duizend.

Chileense Flamingo ZV41

Bij de westelijke kijkhut waren weer veel Dodaarzen te zien. Bij de hoge uitkijkpost oost konden we op een goeie meter afstand genieten van een Gekraagde Roodstaart die de jongen gewoon bleven voeren in een holte in een bijna verrotte berkenboom. Op de heide daar zagen we een paartje Gele Kwikstaarten steeds met voer weer in de heide verdwijnen. Verder weg op de heide zat volgens waarneming.nl een Rode Wouw.

Ook waren er de hele tijd kleine zangvogels te horen, maar ook de Koekoek en de Wielewaal lieten zich niet onbetuigd. Het was alles met elkaar een goede excursie morgen.

Tekst en foto's Willie Smeenk

Gele Kwikstaart

Waterhoentjes

24 uren telling 25 mei 2024

De hele week hebben we met argwaan naar de buienradar gekeken. De voorspellingen zijn voor deze dag namelijk niet erg best. Maar hoe dichterbij de dag nadert des te beter worden de voorspellingen. Zaterdag om vijf uur in de ochtend geeft de app nog maar een buitje aan rond twaalf uur. Dat is net de tijd dat we bij Henk Leever en zijn vrouw zijn om te lunchen.

Met zes man/vrouw starten we op het Zwickelaarsplein in Eibergen. Er zijn ook een aantal leden van de Vogelwerkgroep die een eigen rondje maken. Op het plein worden de eerste soorten al binnen getikt waaronder een Turkse Tortel, Zwarte Roodstaart en zelfs al een Grote Bonte Specht. Bij de Berkelbrug nu wel een zingende Kleine Karekiet, terwijl een klein half uur daarvoor nog niets te horen was. In de boomgaard bij het golfterrein een Steenuil. Ook altijd een fijne soort om te hebben.

Stokkersbrug

Het plan is om richting de Stokkersbrug te fietsen. Onderweg komen we allerlei doorsnee soorten tegen. Bij de brug een Rietzanger, een Bruine Kiekendief en een aantal Koekoeken maar die soort horen we werkelijk overal. Hier zien we er zelfs twee in een boom zitten. De IJsvogel gaf werkelijk een prachtige show weg en kwam telkens weer terug om even op een verkeersbord te gaan zitten.

Hambroek

Verder gefietst richting het Hambroek want daar zou een Nachtegaal zitten. Onderweg zag Cees als enige dat een Kerkuil zijn kop uit het vlieggat stak. Helaas schrok deze uil zo van Cees dat wij hem niet meer konden zien. Maar ook Joost zag een Kerkuil en Henk heeft een Kerkuil in zijn tuin, dus dat kwam sowieso goed. Harry en Sonja merkten naast de drukke weg van Neede naar Borculo een Kleine Bonte Specht op. Deze zat in de boom en liet zich goed bekijken. Sonja heeft een foto gemaakt als bewijs voor de overige fietsers. Bij het Hambroek geen Nachtegaal te vinden. Wel de zoveelste Wielewaal en de eerste Fuut. Verder kwam een Boomvalk prachtig overvliegen.

Noordijkerveld

Naar het Noordijkerveld om een Kleine Plevier te scoren maar het water stond hier zo hoog dat het voor deze kleine vogel geen goede plek was om tot broeden te komen. Wel een Gele Kwikstaart, een

Boomleeuwerik en een Geelgors. De volgende missie was een Grutto. We waren ons bewust dat we voor deze soort al wat aan de late kant waren en we hebben hem dan ook niet gevonden. Annie die vanuit Groenlo een eigen route had pikte wel 14 stuks op. Het fietsgroepje ging vanaf hier verder in drietallen. Een groep ging verder op jacht naar een Grutto en de anderen gingen richting Needse Achterveld.

Needse Achterveld en lunch

De Grutto werd gevonden en in het Needse Achterveld werden de Goudvink, een Bosuil en een Grauwe Vliegenvanger toegevoegd aan de lijst, net als de overvliegende Wespindief die onderweg kwam overvlogen. Ondertussen was het middag en gingen we naar Haarlo om te lunchen en het ging regenen zoals de voorspelling was. De lunch was net als altijd prima verzorgd. Henk had bijna naast zijn huis een broedende Zwarte Specht. Wij hoorden en zagen hem niet maar Henk meldde later dat hij hem toch nog had gehoord. Ook Joost had in Ruurlo deze soort nog op de kop getikt.

Na de lunch

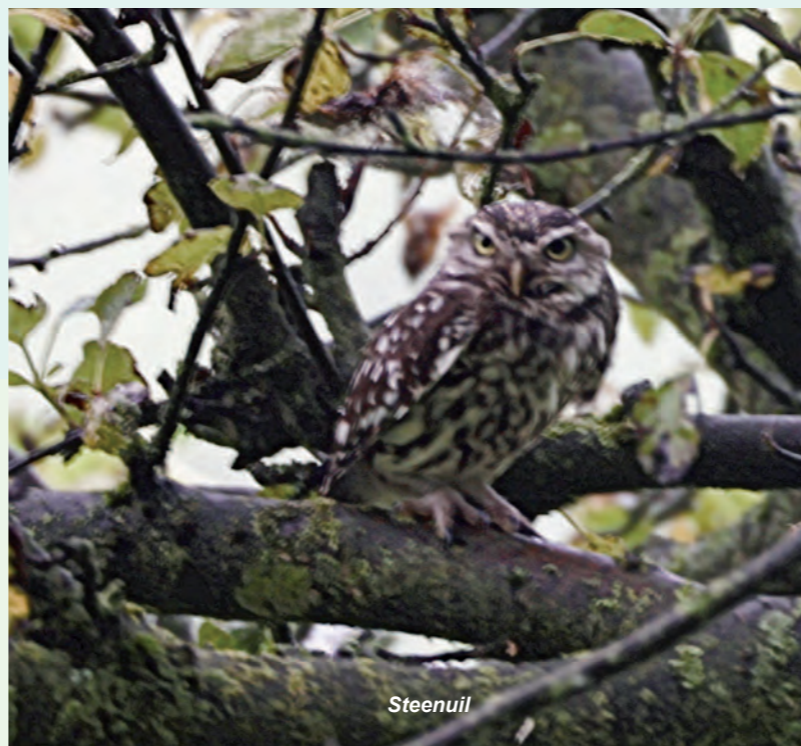
De groep ging na de lunch weer uit elkaar. Er gingen mensen naar huis, er waren mensen die heel hard wilden fietsen en toch nog een paar vogels wilden zien en twee deelnemers die nog maar eens richting het Kerkloobos en de Zandvang wilden. In het Kerkloobos een aantal Vuurgoudhaantjes en een Middelste Bonte Specht. Op weg naar de Zandvang

Vrouwkje
Roodborstapuit

Ooievaar met jongen

Steenuil

Slechtvalk

een Ooievaar met jongen en bij de Zandvang zelf niets. Het race-team scoorde nog een Sperwer en een Kneu. En net een paar honderd meter voor Willy's huis werden er nog twee Patrijzen gezien en gehoord. Maar ook Annie bleek deze soort te hebben gezien bij de Ooievaar die in Groenlo zit.

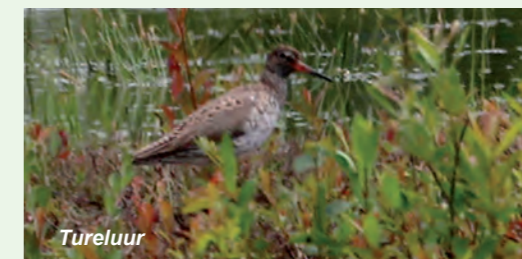
Tellijst

In de avond was de tellijst bijgewerkt en werd het duidelijk welke soorten er nog ontbraken. Joost meldde dat hij in het Noordelijk Broek wel een Nachtegaal had gehoord. Dat bespaarde Annie een fietsritje want zij had anders nog wel even willen kijken of ze er één kon vinden. Ook bleek Joost Staartmezen te hebben. Floris had die ochtend op de trektelpost gestaan en had de Veldleeuwerik en de Graspieper. Ook kon hij nog een Spotvogel aan de lijst toevoegen. Door nog wat verder te schrapen kwamen er nog wat soorten bij.

Avondploeg en eindscore

Als laatste werd door de avondploeg nog een Kwartel, een Nachtzwaluw en een Houtsnip gezien. Ook Henk zag deze bij zijn huis Houtsnippen langs vliegen. In totaal was de score 103 soorten (inclusief soepeend, soepgans en stadsduif). Opvallend was dat er nauwelijks tot geen steltlopers en eenden waren. We waren te laat. Ze waren al door. Al met al was het gezellig en het weer heeft fantastisch meegewerkt. reden om later nog eens terug te komen.

Tekst: Marina Pruijssers
Foto's: Willie Smeenk

Tureluur

Jubileum Vogelwerkgroep Berkelland

De Vogelwerkgroep Berkelland heeft zaterdag 19 oktober haar 12,5 jarig jubileum gevierd in het Kulturhus te Haarlo. De Vogelwerkgroep is ontstaan uit een samengaan van verschillende vogelwerkgroepen uit Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo, die alle in de jaren zeventig zijn ontstaan. Belangrijk aspect is het beschermen van vogels in onze regio en dat doen ze dus al meer dan 50 jaar. Ook het verrichten van onderzoek, tellingen en educatie zijn aspecten waar de Vogelwerkgroep zich voor inzet. De Vogelwerkgroep is een bloeiende vereniging met ruim 200 leden en indien je interesse hebt dan kun je informatie vinden op onze leuke website met ook tal van publicaties: www.vogelwerkgroepberkelland.nl.

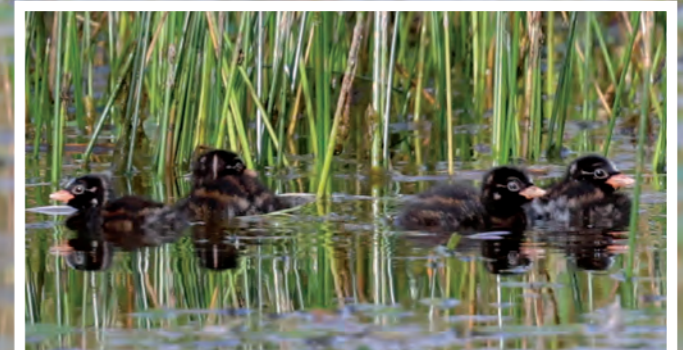
Tekst - persbericht: Henk Leever. Foto's: Marjon Hoën, Sonja Grooters en Henk Lammers

De aanwezige leden op het jubileum konden deelnemen aan verschillende activiteiten zoals: (Vogel-)fotografie, vogels van klei maken, nestkasten timmeren, fietstocht en wandeling door het Wolink. Natuurlijk was er ook een gezellig samenzijn in het Kulturhus met een hapje en een drankje. Een geslaagde bijeenkomst waar ook diverse herinneringen werden opgehaald en plannen voor de toekomst gesmeed werden. De foto's op deze pagina geven een indruk van de diverse activiteiten tijdens de gezellige bijeenkomst. Powerpoint jubileum en fotoworkshop staan ondertussen op onze site!

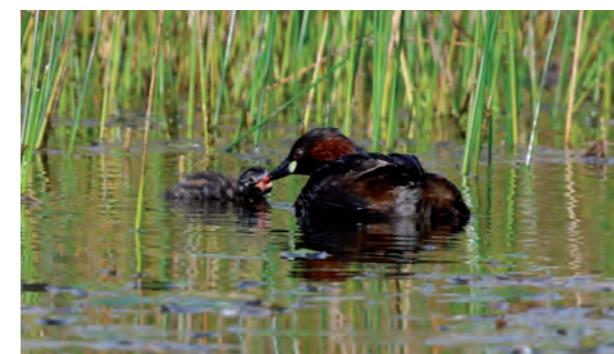
Een verrassende ontmoeting: Dodaarzen

Afgelopen zomer waren we een middag op pad. Planning Kasteel Warmelo. Toen we daar aankwamen stond de parkeerplaats helemaal vol. Niet iets voor ons! Wat nu? Eerst maar eens een broodje eten bij de Watermolen van Diepenheim.

Omdat mijn mobiliteit minimaal was besloten we een rondje met de auto te rijden langs de kastelen en dan maar eens af te wachten waar we zouden neerstrijken. Bijna al weer thuis zag ik ineens een leuk beekje waar een pad langs liep. Een reden om te stoppen en na een klein stukje lopen kwamen we bij een klein ven waar ik volgens mij een Dodaars zag. Nog nooit gespot maar het was weg voordat we het doorhadden. We zijn daar beschut gaan zitten en jawel hoor! Na tien minuten kwam moeder Dodaars te voorschijn met maar liefst 4 pullen. Ze zijn zo schattig, zo gaaf!

Eenmaal weer thuis op internet gekeken naar de bijzonderheden over deze kleinste futensoort in Nederland. De site van de Vogelbescherming is dan een fijne raadpleger. Deze schuwe watervogel is zelfs nog een slag kleiner dan het meer bekende Waterhoen. De Dodaars is een broedvogel van ondiepe en beschutte wateren met een rijke oeverbegroeiing en onderwatervegetatie. Moerasgebieden bijvoorbeeld, maar ook vennen en meren. Buiten het broedseizoen te zien op allerlei soorten wateren, tot soms stadsgrachten en stadsparken aan toe.

Herkenning

Dodaars is een kleine en enigszins gedrongen Fuut met een kort snaveltje. De korte, lichte achterzijde is vaak opgezet en doet dan donsachtig aan. In zomerkleed overwegend donkerbruin met roodbruine wang en hals en opvallend witgele vlek aan snavelbasis. In winterkleed bovenzijde donkerbruin, wangen, zijflanken, hals en onderzijde lichtbruin/beige, witte halsvlek. De Dodaars duikt regelmatig onderwater.

Broeden

De Dodaars broedt globaal van april tot in augustus. Heeft één tot twee en soms drie legsels met gemiddeld 4 à 6 eieren, die met een interval van 1 tot 2 dagen worden gelegd. Broedduur: 20 tot 21 dagen. Het nest is een drijvend platform van allerlei plantaardig materiaal, gefixeerd aan onderwatervegetatie. De jongen kunnen na 44 à 48 dagen vliegen.

Het voedsel

Dat bestaat hoofdzakelijk uit insecten en larven, schelpen schaaldieren, larven van amfibieën en kleine vis van 5 tot 7 cm. De Dodaars duikt voor voedsel tot ongeveer 2 meter. Ze halen ook voedsel van het wateroppervlak.

Vogeltrek

Na het broedseizoen concentreren Dodaarzen zich met soms tientallen in de broedgebieden. Bij vorst neemt het belang Deltagebied (Grevelingenmeer, Oosterschelde) als verblijfplaats toe. Dodaarzen van noordelijke en noordoostelijke broedgebieden zoeken open water en/of trekken in zuid-/zuidwestelijke richting. Bij invallende vorst trekken zij gedeeltelijk weg. Na strenge winters zijn er soms forse verliezen.

Tekst en foto's: Marjon Hoën
Bron: Vogelbescherming

Kennismaking in vogelvlucht

In deze rubriek vertellen leden van de Vogelwerkgroep Berkelland door middel van een aantal vragen wie ze zijn en waarom ze vogels in hun hart hebben gesloten. Naast het beantwoorden van de vragen mogen er natuurlijk ook bijzondere foto's meegezonden worden!

1 Stel je zelf even kort voor: naam, werk, waar woon je, etc?

Mijn naam is Sandra Reinderink, ik woon in Eibergen met mijn zoon van 25 en mijn dochter van 22 en mijn 3 katten.

2 Wat is het meest grappige wat je hebt meegemaakt met vogels?

Het grappigste wat ik afgelopen week op Texel heb mee gemaakt is dat ik een Reiger fotografeerde. Een meter er achter bleek een prachtige Velduil te zitten, de verrekijkers en de telescoop werden uitgesteld. Er kwamen zelfs nog mensen terug naar waar wij stonden. En ja hoor we keken allemaal naar een kleine boomstam van een berk!

Blauwe Reiger en 'Velduil'

3 De meest bijzondere vogel die ik ooit heb waargenomen?

De meest bijzondere vogel was de IJsvogel tot afgelopen week op Texel. Daar trof ik de Roze Spreeuw aan, dat was echt bijzonder mooi.

4 Mijn lievelingsvogel?

Voor mij is mijn lievelingsvogel het Roodborstje; klein en dapper.

5 De toekomst voor de vogels in Nederland?

Hoe zie ik de toekomst voor vogels? Heel eerlijk gezegd heb ik daar nog niet over nagedacht.

6 Heb je een gebied waar je het liefst naar toe gaat om vogels te spotten?

Ik vind heide, stranden en waterplassen het mooiste. Dat komt omdat je daadwerkelijk de vogels ook kunt zien en fotograferen, wat ik ook graag doe.

Wulp

7 Heb je naast het vogelen nog andere hobby's, en zo ja welke?

Hobby's genoeg, ik vind de natuur het mooist. Ik wil graag nog de nachtvinders fotograferen. Daarnaast spaar ik edelstenen, mineralen en fossielen.

8 Wil je nog iets anders kwijt in het 't Zwaalfje?

Ik ben op Texel geweest met de excursie en ik heb daar enorm veel geleerd over vogelsoorten, geluiden en kenmerken. Ik heb nooit geweten dat je zoveel soorten eenden en meeuwen had. Ik heb nu de ren app, die ik kan aan zetten zodat ik direct weet welke vogel ik zie. Het was een super ervaring en met gezellig gezelschap.

9 Welke vraag wil je uit het lijstje halen en welke komt daarvoor in de plaats?

Ik wil alle vragen behouden. Dus ik heb ze ook allemaal beantwoord.

10 Aan wie geef je de vlucht voor de volgende keer door?

Ow aan wie? Um ken nog niet zo veel mensen maar misschien kan Mendy de volgende gaan doen.

Lepelaar, diverse eenden- en meeuwensoorten

Topdagen voor het waarnemen van de vogeltrek!!

Het ging los in Nederland met trekvogels in de 2e helft van augustus en begin september. Op de landelijke trekkelapp kwamen rond 24 augustus berichten door van een goede Wespentrek in de Scandinavische landen en ook op de trekpost aan de Karstraat in Zuid-Limburg waren er al tientallen over gekomen. De wind zat in de goede hoek, namelijk Noord tot Oost. Nu komen er op de landelijke trekkelapp wel eens vaker berichten door met hoge verwachtingen die lang niet altijd uit komen maar waardoor je wel scherp blijft. Maar deze keer kwam het goed.

Bart had op 24 augustus al een Duinpieper te pakken. Willy en Marina waren present op 25 augustus en konden een Koekoek, een groep Ooievaars en een Visarend als bijzonderheid vermelden. De dagen erna was het voor augustus zeker niet slecht maar op 31 augustus was het echt goed.

Dagrecords en meeuwen

Er werden vijf dagrecords gevestigd, namelijk die van de Visarend, drie stuks, 11 Wespentrek, 7 Bruine Kiekendieven, 1 Lepelaar en 1 Geelpootmeeuw. Over de laatste kunnen we het volgende vertellen. Er kwamen drie grote meeuwen aangevlogen. Het betrof eerste jaar meeuwen. Grote meeuwen zijn altijd interessant maar daar ligt niet echt onze kennis, dus we proberen altijd foto's te maken om het te checken. In het veld werd er al Pontische meeuw geroepen. De foto's van Floris van de Pont werd door de deskundigen op waarneming.nl al snel omgezet naar Geelpoot. Een nieuwe soort voor onze telpost. De foto's van Marina van hetzelfde meeuwengroepje gaf een Kleine Mantelmeeuw aan en ook op de foto van Willy bleek een Kleine Mantelmeeuw te staan. We hebben dit besproken en het blijkt Willy en Marina dezelfde wegvliegende meeuw op de foto hebben gezet en Floris heeft een andere exemplaar gefotografeerd. De derde meeuw is niet op de foto gekomen. Jammer maar wel weer wat geleerd voor een volgende keer; alle meeuwen moeten op de foto.

Purperreigers

Verder moeten we nog vermelden dat we eind augustus in de namiddag /avond twee keer op de telpost hebben gestaan in de hoop wegtrekkende Purperreigers te zien. Dit is een bekend fenomeen voor eind augustus en wordt normaal vooral gezien rond Lekkerkerk. Roland Wantia had er op 28 augustus een over de tuin vliegen, dus we hadden toch een beetje hoop. Alle Reigers die overvlogen bleken Blauwe Reigers te zijn maar aan het eind van de dag in prachtig roze licht vlogen er zes Reigers hoog over. Helaas tegen het licht in waardoor je alleen het silhouet kon zien. De foto's hebben we tot in den treure bekeken en hulp ingeroepen van een teller uit Zeeland maar helaas kunnen we er geen zekere Purperreigers van maken.

De berichten op de landelijk app bleven positief net als onze eigen ervaringen. Toch zat iedereen nog te

Ooievaars

Wespentrek

wachten op de Wespentrek. De meeste tot dan toe waren over de Ardennen en Luxemburg gegaan en een groot aantal over de Karstraat in Zuid-Limburg. Daar hadden ze op 31 augustus al honderden Wespentrek. Lang niet ieder jaar komen de Wespentrek zo massaal door over Nederland. In 2013 was dit fenomeen voor het laatst gezien en daarvoor was er in 1958 een massale doortrek geweest.

Toch nog Wespentrek

Op 1 september zaten we wederom op de post en wordt nogmaals het dagrecord van de Bruine kiekendief verbroken, namelijk 8 stuks en ook die van de Grote Zilverreiger komt te staan op 22 stuks. Floris had opgepikt dat er een influx van Roodpootvalken was gemeld en stond die namiddag op de telpost. Hij werd hevig teleurgesteld want hij zag er geen één. Wel zag hij 101 Wespentrek en nog een Visarend. 101 Wespentrek is echt heel goed. Ons dagrecord stond tot augustus 2024 op 4 exemplaren. De volgende dag pikten we nog 98 Wespentrek op. We bleven tellen, soms twee keer op een dag, want de verwachtingen bleven hoog. Dit leverde op 5 september een hele verre Roodpootvalk op maar ook 98 Daggauwogen. Deze vlinders bleven maar vliegen en vlogen ook hoog. We weten eigenlijk zeker dat er meer overvlogen maar we waren in het begin van de telling niet erg alert.

Adrenaline daalt

De dagen erna werd er nog dagelijks geteld maar voor een Visarend of Bruine Kiekendief kwamen we onze stoel niet meer uit. Een Roodpootvalk was het doel en één die op de foto kon worden vast gelegd. Helaas is dat niet gelukt. Alleen valken die heel ver weg vlogen en alleen in de sloop te determineren waren. Zondag 8 september was de laatste kans. De wind zou die ochtend nog uit het oosten komen en er zou een zonnetje schijnen. In de praktijk zat de wind al in het zuidwesten en was het bewolkt. Helaas eindigde hiermee de eind augustus / begin septembergekte en zakte de adrenaline van ons tellers weer naar normale waardes.

Resumé: 1 Duinpieper, 55 Ooievaars, 1 Lepelaar, 238 Aalscholvers, 59 Grote Zilverreigers, 8 Visarenden, 38 Blauwe Reigers, 235 Wespenevies, 21 Sperwers, 1 Havik, 35 Bruine Kiekendieven, 1 Blauwe Kiekendief, 1 Rode Wouw, 2 Zwarte Wouwen, 3 Roodpootvalken, 6 Boomvalken en 7 valken die we niet kunnen determineren, 1 Geelpootmeeuw, 1 Koekoek en 27 Buizerds en dan het nodige kleine spul zoals Boompiepers en Gele Kwikstaarten.

Purperreigers

Tekst: Marina Pruijers
Foto's: Willie Smeenk

Roodpootvalk

Excursies 2024

27 december "3de kerstdag"

Vogels kijken in de Randmeren in het midden van het land

We vertrekken om 08.00 uur. Vervoer is met busjes. Vertrekpunt nog nader te bepalen.

Algemene afspraken voor excursies die regelmatig worden georganiseerd:

- Opgave 7 dagen van te voren bij Gerrie Slütter: blauwepauw@hotmail.com of bellen met 0620 918 162.
- Twee weken voor een excursie wordt er een reminder naar alle leden toegestuurd via het secretariaat.

De Landelijke Dag van Sovon is een beurs met o.a. lezingen voor actieve vogelaars van Nederland. Meer info: <https://sovon.nl/over-sovon/landelijke-dag>
Datum: zaterdag 30 november
Locatie: de Reehorst in Ede.

Oproep vrijwilligers

De Vogelwerkgroep Berkelland kan altijd vrijwilligers in de diverse projectgroepen gebruiken.

In de projectgroep zwaluwen zijn nog steeds tellers nodig. Om Boerenzwaluw teller te zijn hoeft je geen ervaren vogelaar te zijn. Het kost je hooguit twee dagen in het seizoen.

Ook bij de projectgroep uilen wordt gezocht naar opvolging in het bestaande team. De huidige groep actieve leden komt langzamerhand op een leeftijd dat de ladder op en af wat minder makkelijk gaat.

De vogelwerkgroep wil graag continuïteit waarborgen dus werving van actieve vrijwilligers is een must. Zou jij iets willen betekenen voor de Vogelwerkgroep Berkelland? Neem dan contact op met onze voorzitter Henk Leever: 0651 314 562

Bosuil pul
Foto: Benno Stortelder

Ledenavonden

Aanvang 19.30 uur

• Dinsdag 26 november 2024

De Melktap, Nettelhorsterweg 21, Geesteren

• Maandag 9 december 2024

De Melktap, Nettelhorsterweg 21, Geesteren

Albert Beintema, lid van onze VWG, gaat binnenkort verhuizen naar Haren en onze vereniging verlaten. Albert is auteur van diverse vogelboeken en de bekendste is zijn boek over de Grutto. Ook heeft hij veel reizen gemaakt en onlangs nog naar de Oder Delta in Polen om de Zeearend van dichtbij te kunnen zien. Hij heeft hier prachtige beelden van en laat die ons zien. Omdat hij de hele avond tot ca 21.45 zal vullen komen er ook beelden van andere reizen langs. Ongetwijfeld een boeiende avond met mooie verhalen en beelden van vooral vogels.

Grutto
Foto: Marjon Hoen